

Średnie koszty wybranych upraw na przestrzeni lat 2009-2011

Opracowanie niniejsze przedstawia obliczenia przeprowadzone na podstawie prowadzonych przez doradców Wielkopolskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego analiz kosztów produkcji roślinnej oraz wyliczenia na tej podstawie nadwyżki bezpośredniej. Dane pochodzą z indywidualnych gospodarstw rolnych. Z terenu Wielkopolski Przedstawione wyliczenia dotyczą 1 ha powierzchni uprawy .

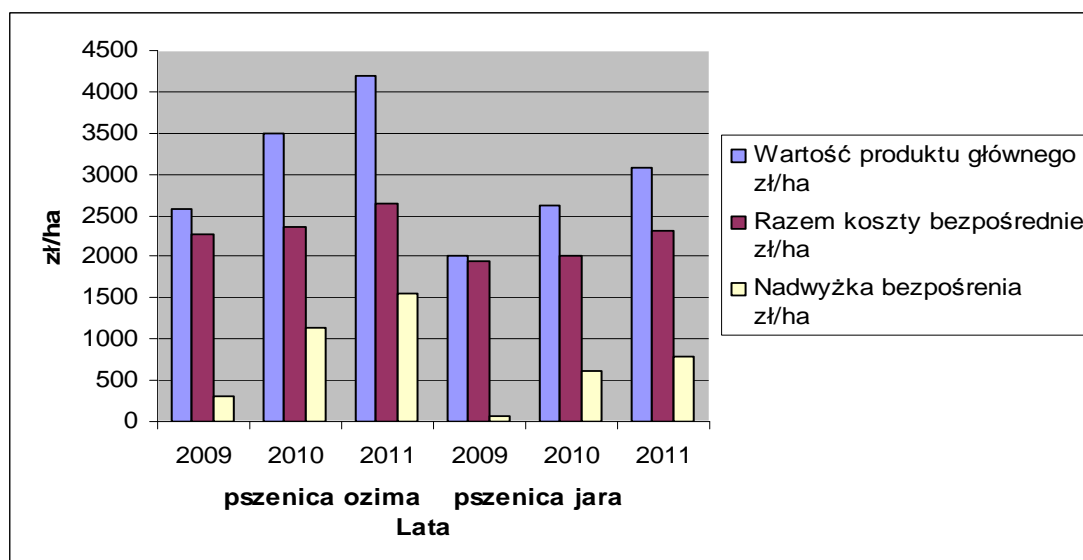
Koszty bezpośrednie w produkcji roślinnej obejmują koszt:

- materiału siewnego,
- nawożenia mineralnego,
- środków ochrony roślin,
- pracy maszyn własnych (koszt pracy ciągnika i towarzyszącej maszyny),
- usług zewnętrznych (kombajnowanie , prasowanie itp.),.

Przyjęte do obliczeń ceny są uśrednionymi wartościami występującymi w punktach skupu, sprzedaży oraz usług. Należy zaznaczyć, że nadwyżka bezpośrednia jest wielkością wykorzystywaną od wielu lat. Służy ona przede wszystkim przeprowadzeniu rachunku podstawowych kosztów produkcji.

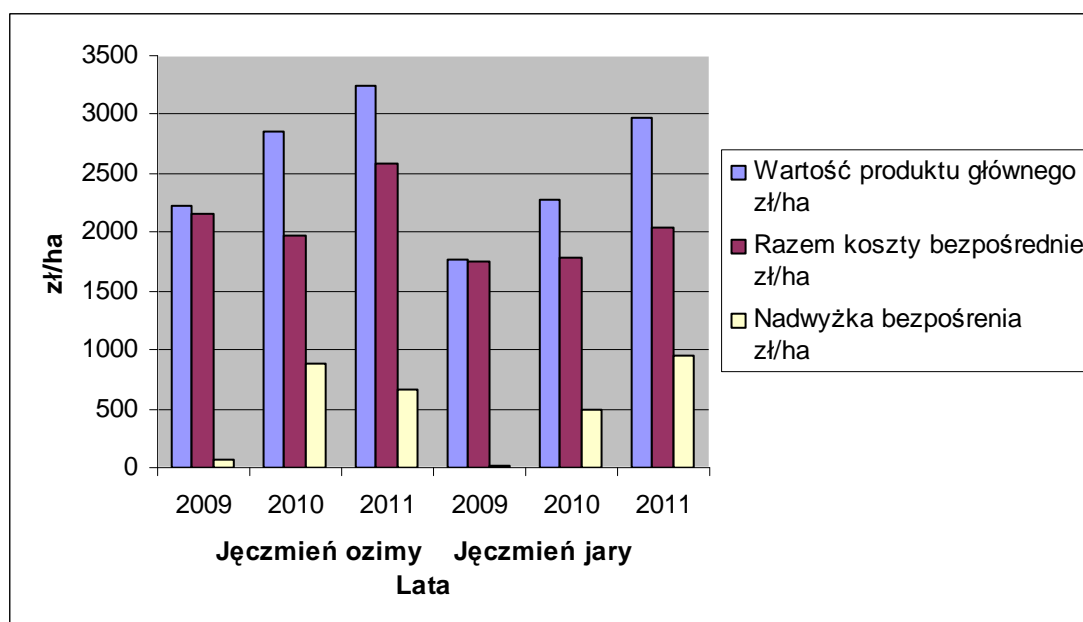
Opracowanie przedstawia dane z 3-ech lat (2009-2010-2011) podstawowych upraw zbóż (pszenic ozimej i jarej, jęczmienia ozimego i jarego oraz żyta)

wyszczególnienie	Pszenica ozima			Pszenica jara		
lata	2009	2010	2011	2009	2010	2011
średni plon dt/ha	57,00	58,00	53,00	48,00	45,00	41,00
wartość produktu głównego zł/ha	2.570,00	3499,00	4.195,00	2.016,00	2.614,00	3.091,00
koszty bezpośrednie zł/ha						
materiał siewny	223,00	367,00	309,00	268,00	280,00	340,00
nawozy mineralne	824,00	824,00	809,00	621,00	563,00	790,00
pestycydy	237,00	277,00	320,00	163,00	200,00	154,00
usługi z zewnątrz	198,00	163,00	206,00	132,00	212,00	182,00
praca maszyn własnych	745,00	710,00	958,00	714,00	719,00	803,00
inne koszty	43,00	26,00	42,00	51,00	36,00	36,00
razem koszty bezpośrednie zł/h	2.270,00	2.367,00	2.644,00	1.949,00	2.010,00	2.305,00
nadwyżka bezpośrednia zł/ha	300,00	1.132,00	1.551,00	67,00	604,00	786,00



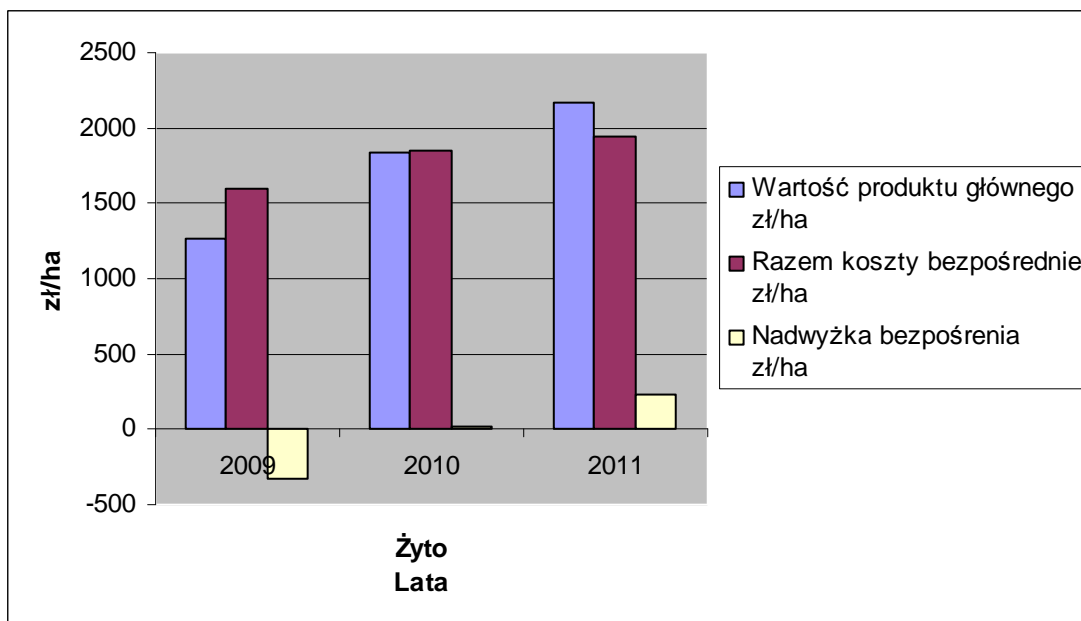
Jak można zauważyć na przestrzeni 3-ech lat koszty uprawy pszenicy ozimej oraz jarej wzrastały, najbardziej wzrastały koszty pracy maszyn własnych, głównie koszt paliwa. Widać także spadek plonowania w 2011 roku spowodowany głównie występującą suszą. Jednak wzrastająca cena ziarna spowodowała, że osiągnięta nadwyżka bezpośrednia znacznie wzrastała w poszczególnych latach.

wyszczególnienie	Jęczmień ozimy			Jęczmień jary		
lata	2009	2010	2011	2009	2010	2011
średni plon dt/ha	53,00	52,00	46,00	44,00	42,00	42,00
wartość produktu głównego zł/ha	2.226,00	2.861,00	3.250,00	1.760,00	2.283,00	2.981,00
koszty bezpośrednie zł/ha						
materiał siewny	174,00	215,00	245,00	185,00	198,00	266,00
nawozy mineralne	866,00	610,00	796,00	694,00	553,00	579,00
pestycydy	209,00	209,00	257,00	137,00	122,00	145,00
usługi z zewnątrz	156,00	171,00	175,00	89,00	280,00	130,00
praca maszyn własnych	670,00	733,00	1.057,00	597,00	602,00	878,00
inne koszty	75,00	40,00	51,00	43,00	32,00	35,00
razem koszty bezpośrednie zł/h	2.150,00	1.978,00	2.581,00	1.745,00	1.787,00	2.033,00
nadwyżka bezpośrednia zł/ha	76,00	883,00	669,00	15,00	496,00	948,00



Analiza danych wskazuje, że podobna sytuacja dotyczyła uprawy jęczmion, oraz żyta. Pomimo spadku plonu zwłaszcza w 2011 roku, oraz znacznym wzroście cen środków do produkcji, zwłaszcza paliwa, ale przy wzroście cen ziarna nadwyżka bezpośrednia w wyszczególnionych latach miała tendencję wzrostową.

wyszczególnienie	żyto		
lata	2009	2010	2011
średni plon dt/ha	41,00	40,00	33,00
wartość produktu głównego zł/ha	1.271,00	1.834,00	2.171,00
koszty bezpośrednie zł/ha			
materiał siewny	182,00	194,00	209,00
nawozy mineralne	602,00	552,00	565,00
pestycydy	46,00	106,00	98,00
usługi z zewnątrz	148,00	142,00	198,00
praca maszyn własnych	585,00	813,00	832,00
inne koszty	30,00	43,00	40,00
razem koszty bezpośrednie zł/h	1.593,00	1.850,00	1.942,00
nadwyżka bezpośrednia zł/ha	-322,00	16,00	229,00



Przedstawione wyniki zostały uśrednione z analizowanych gospodarstw. Zaznaczyć należy że w każdym gospodarstwie rolnym wyniki były inne, a jakie są w twoim gospodarstwie? Na to pytanie może odpowiedzieć tylko ten, kto prowadzi zapisy kosztów. Bez prowadzenia zapisów kosztów nie można określić czy np. produkcja pszenicy ozimej w moim gospodarstwie jest opłacalna czy też może nie. Dopiero zapisy prowadzone przez kilka lat dostarczają wiarygodnych informacji co do opłacalności w konkretnym gospodarstwie i w warunkach zmieniającej się opłacalności. Nowoczesny rolnik powinien podejmować decyzje produkcyjne w oparciu o rachunek ekonomiczny, a zapis kosztów powinien być codziennym obowiązkiem.

Wyliczona nadwyżka bezpośrednia służy pokryciu kosztów pośrednich (podatki, ubezpieczenia, paliwo, energia elektryczna, amortyzacja itp.) po odjęciu których staje się dochodem rolniczym.

Alina Bilińska
WODR Poznań